

1900-11-26

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Carl Jacobsen

FAKTA

Dokumenttype:
Forhandlingsprotokol

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Københavns Stadsarkiv

Emneord:
Ny Carlsberg Glyptotek

DOKUMENTINDHOLD

Referat af møde i Københavns Borgerrepræsentation. Her er et detaljeret resumé af hele tilblivelseshistorien.

TRANSSKRIFTION

1232

-Angaaende Magistratens Skrivelse af 26de September om Opførelse af en Tilbygning til Glyptoteket (jfr. s. 919-932) var der af det derom nedsatte Udvalg) Benzon, Budde-Lund, Hvass, Jensen, Knudsen Philipsen og Strøm) under 19de November afgivet følgende Betænkning:

"Over nærværende Sag, der i Forsamlingens Møde d. 8. Oktober d. A. blev henvist til Udvalgets Overvejelse, skal Udvalget herved fremsætte nedenstaaende Bemærkninger og Indstillinger.

Glyptotekets Historie er i sine Hovedtræk følgende:

Ved Skrivelse af 8de Marts 1888 skænkede Brygger C. Jacobsen og Hustru til Stat og Kommune de dem tilhørende og i deres

Glyptotekbygning værende Kunstværker, saaledes som disse opførtes i det i 1888 udgivne Katalog, tilligemed en Kapital af 250,000 Kr. til en Nybygning og endvidere en anden Kapital af 500,000 Kr til Samlingens Forøgelse med Kunstværker, saaledes at der dog ogsaa af denne sidstnævnte Kapital kunde anvendes til Bygningens Fuldførelse, hvad hertil maatte være fornødent - alt paa Vilkaar af, at Staten og Kjøbenhavns Kommune hver bidrog ½ Mill. Kr. til Bygningen, og at Kommunen derhos afgav den fornødne Grund.

For Statens Vedkommende fandt Sagen sin Afgørelse ved Lov af 5te April 1888, hvis Indhold var overensstemmende med de for Gaven stillede Vilkaar.

1233

I Kommunalbestyrelsen blev Spørgsmaalet første Gang bragt paa Bane i Borgerrepræsentationens Møde 26de Marts 1888, hvor det besluttedes til Sagens Overvejelse at nedsætte et Fællesudvalg. Dette afgav Betænkning den 19de Juni 1889, og Sagen kom herefter til endelig Behandling i Mødet den 23de September s.A. Fællesudvalget havde ved sin Gennemarbejdelse af Sagen særlig lagt Vægt paa at sikre Glyptoteket muligheden af at eksistere som en fri selvejende Institution og derfor tilstræbt, at der af de forhaandenværende Midler tilvejebragtes en Grundfond af 1 Mill. Kr., hvilket Beløb formentes at være nødvendigt, for at Renterne kunde tilstrække til Bygningens Vedligeholdelse, til

Samlingens Drift, Vedligeholdelse og Udvidelse. Dette opnaaedes med Donatorernes Samtykke ved forskellige Dispositioner over de skænkede Kapitaler og navnlig ved, at Byggesummen indskrænkedes til 750,000 Kr., for hvilket Beløb det forventes at Foretagendet kunde gennemføres. Paa dette Grundlag mente Fællesudvalgets Flertal at kunne tiltræde Kravet om Afgivelse af Grund og om et Bidrag af 500,000 Kr. fra Kommunens Side, medens et Mindretal indstillede, at Kommunen kun burde yde Grund, men intet kontant Tilskud. - Flertallets Indstilling blev vedtagen med 25 Stemmer mod 6.

Efter at der saaledes var tilvejebragt et Grundlag for Sagens Videreførelse, valgte Kommunalbestyrelsen to delegerede til en Byggekommission, der desuden bestod af Hr. Jacobsen og to Mænd, valgte af Regeringen. Fra denne Kommission forelaa der endelig Indstilling i Repræsentationens Møde den 20de April 1891. Det havde vist sig, at Byggeplanen i dens oprindelige Skikkelse ikke kunde gennemføres for de anslaaede 750,000 Kr. Medens der var forudsat Opførelse af en firfløjet Bygning med en i det mindste delvis overdækket Gaard, maatte ikke blot denne Overdækning opgives, men Midlerne tillode endda kun Opførelse af de tre af Bygningens fire Fløje, en Hovedfløj og to Sidefløje, og dette kun ved paaregnet Anvendelse af indvundne Renter m.v. Imidlertid blev den saaledes ændrede Bygge-

1234

plan og samtidig Udkastet til Glyptotekets Fundats godkendt af Kommunalbestyrelsen.*)

Byggearbejdet tog derefter sin Begyndelse, og efter ca. 6 Aars Forløb blev Glyptoteket indviet, og aabnet i Forsommeren 1897.

Den endelige Godkendelse af Byggeregnskaberne fandt imidlertid først Sted en rum Tid herefter. I Henhold til Indstillinger fra Kommunens Delegerede behandlede denne Sag i to Møder for lukkede Døre den 9de og 16de Januar 1899, hvoraf Referatet ikke er optaget i Forhandlingerne. Det besluttedes i disse Møder i Overensstemmelse med Magistratens Indstilling at kvittere Byggerenskabets uden Forbehold og tillige at samtykke i, at de til den skænkede Samling hørende Antiker midlertidig forbleve i Hr. Jacobsens Værge medens Glyptoteket til Gengæld modtog til Opbevaring endel moderne Skulpturer, der ikke syntes at være indbefattede i den oprindelige Gave.

Stillingen var herefter denne, at der var tilvejebragt en ufuldført Bygning for en smuk Samling, hvis Indhold imidlertid ikke var endelig bestemt. I det første af de omtalte to Møder forelaa der imidlertid en Skrivelse fra

Hr. Jacobsen af 9de Januar 1899, der bragte Sagen ind i et helt nyt og særdeles glædeligt Spor. I denne Skrivelse udtalte Hr. Jacobsen, at det var hans Agt i en nærmere Fremtid at tilbyde Stat og Kommune hele den ham tilhørende Samling af moderne Kunstværker (der for Tiden er udlånt til Glyptoteket) paa Vilkaar af, at der tilvejebringes en tilstrækkelig stor og værdig Bygning i Forbindelse med det nuværende Glyptotek, og dette Tilbud fik under 14de s. M officiel Bekræftelse i Skrivelse til Magistrat og Ministerium. I Mødet den 16de Januar bemyndigedes Magistraten til i Forbindelse med den ovenomtalte Kvittance af Regnskabet at udtale Kommunalbestyrelsens

—
*) Om en senere foreslaaet, men ikke effektueret Anvendelse af indvundne Renter til Opførelsen af den manglende fjerde Fløj se Borgerrepr. Forh. 1895-96, S. 564 ff.[dette er på mødet 1895-07-15]

1235

varmeste Anerkendelse af Hr. Jacobsens Tilbud og at meddele, at Sagen nu vilde blive Genstand for Kommunalbestyrelsens Overvejelse. Regeringen fremsatte herefter i Rigsdagssamlingen 1898-99 et Lovforslag, der blev til Lov under 28de Marts 1899. I denne Lovs § 1 bestemtes, at der til en Tilbygning til Glyptoteket til Optagelse af Hr. Jacobsens seneste Gave kan anvendes af Statskassen 500,000 Kr. paa Vilkaar af, at Københavns Kommune tilskyder et lige saa stort Beløb og desuden afgiver den fornødne Grund, og i § 2 overdrages den nærmere Ordning angaaende Tilvejebringelse af Tegninger og Byggeplaner til en Kommision, bestaaende af 7 Medlemmer, hvoraf Ministeren vælger 2, hvert Rigsdagens Ting 1, Københavns Magistrat og Borgerepræsentation hver 1 og Bestyrelsen for Glyptoteket 1, af hvilke 7 Medlemmer Ministeren beskikker 1 til Formand.

I denne nye Skikkelse forelaa Glyptotekssagen første Gang til Behandling for Kommunalbestyrelsen i Repræsentationens Møde den 26de Juni 1899 igennem en Skrivelse fra Magistraten af 20de s. M., ved hvilken denne foreslog, at Kommunalbestyrelsen ikke tog endeligt Standpunkt til Bevillingsspørgsmaalet, forinden der forelaa Betænkning fra nysnævnte Kommission, og at man derfor foreløbig indskrænkede sig til at vælge Medlemmer til denne. Dette tiltraadtes af Forsamlingen.

Kommissionens Betænkning, der findes aftrykt som Bilag 1,*) afgaves i August 1900 og gik udpaa at anbefale en af Bygningsinspektør Kampmann udarbejdet Plan, der efter et af Arkitekten afsluttet Overslag

syntes at kunne udføres for 1 Million Kr., idet Overslaget - dog med Udeladelse af en overdækket Søjlegaard og med et kun særdeles nødtørftigt kunstnerisk Udstyr - lyder just paa den nævnte Sum. Der kunde herefter rejses Tvivl om, hvorvidt Kommissionens Forudsætninge vilde holde Stik, nemlig at Bygningen virkelig vilde blive opført for den til Raadighed staaende Sum, men i Skrivelse af 1. September 1900 tilbød

—
*) Bilagene til Udvalgets Betænkning ere optagne i Till. S. 493 f.f.

1236

Hr. Jacobsen og Hustru yderligere et Beløb af 1 Million Kr., at anvende "til Anskaffelsen af Kunstværker, til Dekoration af Bygningen samt eventuelt til Bygningsudgifter, som maatte vise sig nødvendige, for at Bygningen i alle Henseender kan blive saa mønsterværdig som muligt."

Herefter mente Magistraten at kunne indstille til Borgerrepræsentationen at samtykke i de i Lov af 28de Marts 1899 forudsatte Ydelser fra Kommunens Side, nemlig et Bidrag af 500,000 Kr og Afgivelse af en Grund, stor 11,600 Kvadratalen, hvilket formentlig omtrent kan anslaaes til et lignende Beløb.

Inden for Udvalget har der, om end med forskellig Styrke i Tilslutningen, hersket Enighed om at tilraade Forsamlingen at tiltræde Magistratens Indstilling. Vel ere Tiderne særdeles vanskelige for Københavns Kommune, vel er Forholdet mellem Statens Bidrag og Kommunens uretfærdigt mod sidstnævnte, og vel høre Ydelser til kunstneriske Formaal i saa stort Omfang til de Opgaver, som maa ligge en Kommunalbestyrelse fjernere. Men den tilbudte Gave er saa rig, Betydningen af at sikre det gamle Glyptoteks Samlinger et værdigt Hjem i vor Stad saa stor, at Kommunalbestyrelsen ogsaa efter vor Formening bør betragte det som en Æressag at yde sit betydelige Bidrag til en endelig og lykkelig Afslutning af Glyptotekssagen.

Ligeledes er Udvalget enigt om at billige Valget af den Grundplan, der findes angiven paa Tegning Nr. 2

Derimod har Udvalget anset det nødvendigt at tilvejebringe Oplysninger over de nedenomte Punkter.

Medens Udvalget har anset det for at ligge ganske udenfor sin Opgave at fremkalde Ændringer i eller Udvidelse af det i 1897 afsluttede Byggeforetagende, har det men at maatte rejse Spørgsmaalet om, hvorledes man har tænkt sig at tilvejebringe en sømmelig Adgang til den nye Tilbygning gennem den ældre Bygnings Gaard, der nu henligger uordnet og omgivet af de tre Fløjes raa Indermure. Ved Konference med

Hr. Jacobsen har Udvalget overbevist sig om, at det ved Omdannelse af Gaarden til et Haveanlæg og en i Forbindelse hermed staaende Beklædning af

1237

Gaardmurene med Slyngplanter vil være muligt for en Bekostning, der lettelig vil kunne dækkes af Glyptoteksfondens Indtægter, at tilvejebringe en Ordning, der i det mindste foreløbig vil kunne være fyldestgørende. Mere magtpaaliggende har det været Udvalget at komme til fuld Klarhed over Donatorernes Tanke med deres ovennævnte Gavebrev af 1.

September d. A. Ved en Sammenkomst med Hr. Jacobsen har det vist sig, at det i fuld Overensstemmelse med Udvalgets Anskuelse ogsaa laa Giverne paa Sinde, at den ovennævnte Donation skulde sikre Bygningens Fuldførelse og Udsmykning, og at de navnlig gerne samtykkede i, at ogsaa den ovenomtalte overdækkede Søjlegaard blev opført i Forbindelse med det øvrige Byggeforetagende. Denne Overensstemmelse mellem Giverne og Udvalget har fundet sit Udtryk i den som Bilag 2 trykte Skrivelse fra Giverne af 5. November 1900, efter Udvalget havde tilvejebragt den som Bilag 3 trykte Skrivelse fra Arkitektens Side, der maa opfattes som et foreløbigt Tillægsoverslag.

Det retslige Forhold er efter Udvalgets Opfattelse dette, at Tilbygningens Bygherre er Glyptoteksbestyrelsen og den alene; den modtager Grunden og Pengetilskudene og er overfor Stat og Kommune ansvarlig for, at planen gennemføres for den til Raadighed staaende Kapital; men ved den stedfundne Forhandling og ved Donatorernes Skrivelse af 5. November 1900 har Kommunalbestyrelsen formentlig lettet og styrket Glyptotekbestyrelsens Stilling overfor de den paahvilende Opgaver. Til Kommunalbestyrelsen vil der i intet Tilfælde kunne rettes noget Krav, retligt eller moralsk, med Hensyn til yderligere Byggeforetagender ved Ny Carlsbergs Glyptotek.

Udvalget skal endvidere paa given Foranledning bemærke, at det maa anses for en Forudsætning, at Udgifterne ved Tilvejebringelsen af de Glyptotekstilbygningen omgivne Fortøge indtil den paa Tegning 2 med sort optrukne Grænselinie blive at afholde af Byggesummen, hvilket iøvrigt fremgaar af Arkitektens Overslag; derimod

1238

bliver alt øvrigt ved Byggeplanen foranlediget Gadearbejde at afholde af Københavns Kommune. Udvalget har søgt Oplysninger om Størrelsen af disse Udgifter, men har endnu ikke modtaget Oplysninger i saa Henseende og ønsker ikke at udsætte Sagens Fremme herefter. Kun

saameget kan allerede nu siges, at det vil dreje sig om anselige Beløb. Da der har været rejst Tvivl om, hvorvidt Glyptotekets nuværende Grund- og Driftsfond kan anses tilstrækkelig ogsaa efter den store Forøgelse af Samlingen og af det bebyggede Areal, har Udvalget udbedst sig Oplysning om Forholdet mellem Indtægter og Udgifter ved Glyptotekets Drift. Udvalget har som Svar herpaa modtaget Extraktregnskab for 1899, hvoraf det fremgaar, at de egentlige Driftsudgifter kun have udgjort 14,543 Kr. 1 Ø., medens Fondens Renter have andraget 39,646 Kr. 50 Ø. og Indtægt af Entré og Garderobe 3,763 Kr. 78 Ø. Der synes herefter ikke at kunne være Tvivl om, at Fonden ogsaa fremtidig rigelig vil tilstrække til Dækning af de egentlige Driftsudgifter, medens der maaske nok kun vil blive lidet tilbage til Samlingernes Forøgelse. I øvrigt henvises til, at Kirke- og Undervisningsministeriet i en Skrivelse af 2. Maj 1889 (se Borgerrep. Forh. 1889-90 s. 688) eventuelt har stillet i Udsigt at søge udvirket at aarligt Statstilskud til Glyptotekets Drift.

Udvalget maa endelig efter det løbende Budgets spændte Beskaffenhed billige, at Kommunens Tilskud affholdes af ekstraordinære Midler.

I Henhold til foranstaaende Bemærkninger indstiller Udvalget derfor at tiltræde Magistratens Forslag saaledes at der altsaa

1) som Tilskud til Opførelsen af den paatænkte Tilbygning til Ny Carlsberg Glyptotek efter Arkitekt Kampmanns Tegninger af Stadens Laan bevilges et Beløb af 500,000 Kr., at udbetale med 100,000 Kr. i hvert af Aarene 1901-1905, og

2) at det paa den foreliggende Plan (Tegning Nr. 2) nærmere angivne, ca. 11,600 Alen store Areal afgives til Grund for den paatænkte Bygning."

1239

Ordføreren (Philipsen) kunde i det væsentlige henholde sig til den ret udførlige og indgaaende Udvalgsbetænkning, men ønskede dog at føje nogle enkelte Bemærkninger dertil. Et Punkt, med Hensyn til hvilket der er fremkommet nogle Misforstaaelser i Pressen, er Udvalgets Stilling overfor de tre Bygningsprojekter, som ere fremkomne i Anledning af den af Kommissionen fremkaldte begrænsede Konkurrence. Det kan ikke noksom understreges, at Udvalget ikke har ment, at Forholdene forelaa saaledes, at Kommunalbestyrelsen skulde have fri Ret til at vælge mellem disse Projekter. Derved, at Borgerrepræsentationen i Overensstemmelse med Magistratens Indstilling valgte Medlemmer til Kommissionen, før den tog beslutning om Sagen, har den fraskrevet sig Retten - hvis den overhovedet havde en saadan - til at vælge mellem Projekterne. I og for sig ligger det vel ogsaa i selve Affattelsen af Loven af 28de Marts 1899, at

der ikke kunde være Tale om et saadant Valg fra
Borgerrepræsentationen[s] Side.

Noget helt andet er det, at Udvalget, hvis det havde ment, at den valgte Plan var saa slet baade i æstetisk og praktisk Henseende, at man ikke kunde forsvare at anvende Kommunens Penge derpaa, kunde have anvendt dette som Motiv til at sige nej til Sagen. Saaledes har Udvalget imidlertid ikke opfattet Sagen, og for sit eget ganske personlige Vedkommende fastholdt Taleren, hvad han har udtalt under første Behandling, at efter hans Overbevisning er det af Bygningsinspektør Kampmann udarbejdede Projekt det, der som i Virkeligheden vil give det bedste Resultat. Hvad Udvalgets Arbejde angaar, har det søgt at tilvejebringe Klarhed paa nogle mindre væsentlige Punkter, men det har navnlig anset det for sin Opgave at skaffe Sikkerhed for, at det virkelig var Hr. Carl Jacobsens og Hustrus Tanke med den sidste store Gave af 1 Million Kroner at sikre Bygningen Udførelse. Af den blandt Bilagene trykte Skrivelse fra Giverne vil det ses, at det er opnaaet. Udvalget mødtes med dem i Fuldkommen Enighed paa dette Punkt, idet den halve Million staaer til Raadighed ved Bygningens

1240

Udførelse, ligesom der er tilvejebragt saa stor Sikkerhed for, at denne Sum vil være tilstrækkelig, som overhovedet kan skaffes tilveje. Den egentlige dekorative Udsmykning kan jo finde Sted med større eller mindre Fuldstændighed, og uden iøvrigt at udtale nogen Kritik vilde Taleren dog hævde, at hvis der blev anvendt noget mindre paa den nye Bygning end paa den gamle, vilde det næppe skade den kunstneriske Virkning. - Endelig ønskede han at gøre en Henstilling til Forsamlingens Formand. Som det vil ses af den knappe, men i Hovedtrækkene vistnok nogenlunde fuldstændige Fremstilling af Glyptoteksagens Historie, der findes i Betænkningen, er det næstsidste Moment i Sagen kommet frem i Forsamlingen for lukkede Døre, og hverken Indstillingen, Forhandlingen eller dennes Resultat er blevet optaget i Borgerrepræsentationens Forhandlinger, hvilket vistnok var fuldstændig rigtigt, saalænge Sagen henstod uafgjort. Overhovedet har det stadig været ogsaa det nuværende Flertals Formaal i denne Sag ikke rippe op i gammel Strid, men at søge at skaffe en heldig Løsning. Da imidlertid den paagældende Indstilling fra de kommunale delegerede, Konferentsraad Hansen og Justitarius Koch, og Forhandlingen derom høre med til Sagens Historie henstillede han, om de ikke kunne optages i Tillæget til Forhandlingerne. At der i dette optages Sager fra tidligere Aar, vil ikke være noget nyt.

Han tilføjede, at han vilde anse det for lidet naturligt at slutte disse Bemærkninger uden at udtale, at med hvor store Betæneligheder Kommunalbestyrelsen end under de nuværende Forhold gaar med til at yde et saa betydeligt tilskud til et Formaal, som ligger den fjernere, gør den det dig med virkelig tilfresstillelse og med en oprigtig Paaskønnelse af den Offervillighed, som ogsaa i denne Sag har givet sig Udslag fra Hr. Carl Jacobsens og Hustrus Side.

Formanden lovede at undersøge, hvorvidt der er noget til Hinder for, at de af Ordføreren nævnte Aktstykker offentliggøres i Forhandlingerne, og derefter eventuelt at opfylde hans Ønske.

1241

Uden Afstemning ansaas Udvalgets Indstilling for vedtagen.

wil fremkomme Endringsforslag i saa Henseende fra Politi-
direktøren.

Herved sluttedes Forhandlingen.

Borgmesterens Endringsforslag (S. 1229 L.
6) og Udvalgets derved ændrede Indstilling an-
saas uden Afstemning for vedtagne.

— Angaaende Magistratsens Skrivelse af 26de Sep-
tember om Opførelse af en Tilbygning til Glyptote-
teket (jfr. S. 919—922) var der af det derom nedsatte
Udvalg (Benzon, Buddé-Lund, Hvass, Jensen, Knudsen,
Philipson og Strøm) under 19de November af-
givet følgende Betænkning:

Over nærværende Søg, der i Forsamlingens Møde den
8de Oktober d. A. blev henvist til Udvalgets Overvejelse,
skal Udvalget herved fremsætte nedenstaaende Bemærkninger
og Indstillinger.

Glyptotekets Historie er i sine Hovedtræk følgende:

Ved Skrivelse af 8de Marts 1888 skænkede Brygger
C. Jacobsen og Hustru til Stat og Kommune de den til-
hørende og i deres Glyptotekbygning værende Kunstværker,
saaledes som disse opførtes i det i 1888 udgivne Katalog,
tilligemed en Kapital af 250,000 Kr. til en Nybygning og
endvidere en anden Kapital af 500,000 Kr. til Samlingens
Følgelig med Kunstværker, saaledes at der dog ogsaa af
denne sidstnævnte Kapital kunde anvendes til Bygningens
Fuldførelse, hvad hertil maatte være formødent — alt paa
Vilkaar af, at Staten og Kjøbenhavns Kommune hver bidrog
1/2 Mill. Kr. til Bygningen, og at Kommunen derhos afgav
den fornødne Grund.

For Statens Vedkommende fandt Sagen sin Afgørelse
ved Lov af 5te April 1888, hvis Indhold var overensstem-
mende med de for Gaven stillede Vilkaar.

I Kommunalbestyrelsen blev Spørgsmaalet første Gang bragt paa Bane i Representationens Møde den 26de Mars 1888 hvor det besluttedes til Sagens Overvejelse at nedsætte et Fællesudvalg. Dette afgav Betænkning den 19de Juni 1889, og Sagen kom herefter til endelig Behandling i Mødet den 23de September s. A. Fællesudvalget havde ved sin Gen-nemarbejdelse af Sagen særlig lagt Vægt paa at sikre Gyldeteket Muligheden af at existere som en fri selvstændig Institution og derfor tilstræbt, at der af de forhaanden værende Midler tilvejebragtes en Grundfond af 1 Mill. Kr., hvilket Beløb formentes at være nødvendigt, for at Røtterne kunde tiltrække til Bygningens Vedligeholdelse, til Samlingens Drift, Vedligeholdelse og Udvielse. Dette opnaaedes med Donatorernes Samtykke ved forskellige Dispositioner over de skærkede Kapitaler og navnlig ved, at Byggesummen indskrænkedes til 750,000 Kr., for hvilket Beløb det formentes at Foretægendet kunde gennemføres. Paa dette Grundlag mente Fællesudvalgets Flertal at kunne tiltræde Kravet om Afgivelse af Grund og om et Bidrag af 500,000 Kr. fra Kommunens Side, medens et Mindretal instillede, at Kommunen kun burde yde Grund, men intet kontant Tilskud. — Flertallets Indstilling blev vedtagen med 25 Stemmer mod 6.

Efterat der saaledes var tilvejebragt et Grundlag for Sagens Videreførelse, valgte Kommunalbestyrelsen to delegerede til en Byggekommision, der desuden bestod af Hr. Jacobsen og to Mænd, valgte af Regeringen. Fra denne Kommision foretaa der endelig Indstilling i Representationens Møde den 20de April 1891. Det havde vist sig, at Byggeplanen i dens opindolige Skikkelse ikke kunde gennemføres for de anslaaede 750,000 Kr. Medens der var forudsat Opførelse af en firflojet Bygning med en i det mindste delvis overdækket Gaard, maatte ikke blot denne Overdækning opgives, men Midlerne tillode endda kun Opførelse af de tre af Bygningens fire Floje, en Hovedfloj og to Sidefloje, og dette kun ved paaregnet Anvendelse af indvundne Reunter m. v. Imidlertid blev den saaledes ændrede Bygge-

plan og samtidig Udkastet til Glyptotekets Fundats godkendt af Kommunalbestyrelsen. *)

Bygearbejdet tog derefter sin Begyndelse, og efter ca. 6 Aars Forløb blev Glyptoteket indviet, og aabnet i For sommeren 1897.

Den endelige Godkendelse af Byggeregnskaberne fandt imidlertid først Sted en rum Tid herefter. I Henhold til Indstillingen fra Kommunens delegerede behandledes denne Sag i to Møder for lukkede Døre den 9de og 16de Januar 1899, hvoraf Referat ikke er optaget i Forhandlingerne. Det besluttedes i disse Møder i Overensstemmelse med Magistratens Indstilling at kvittere Byggeregnskabet uden Forbehold og tillige at samtykke i, at de til den skænkede Samling hørende Antiker midlertidig forbleve i Hr. Jacobsens Værg, medens Glyptoteket til Gengæld modtog til Opbevaring endel moderne Skulpturer, der ikke syntes at være indbefattede i den oprindelige Gave.

Stillingen var herefter denne, at der var tilvejebragt en udfuldert Bygning som Hjem for en smuk Samling, hvis Indhold imidlertid ikke var endelig bestemt.

I det første af de omtalte to Møder foretog der imidlertid en Skrivelse fra Hr. Jacobsen af 9de Januar 1899, der bragte Sagen ind i et helt nyt og særdeles glædeligt Spor. I denne Skrivelse udtalte Hr. Jacobsen, at det var hans Agt i en nærmere Fremtid at tilbyde Stat og Kommune hele den ham tilhørende Samling af moderne Kunstværker (der ligeledes tilhørende Samling af moderne Kunstværker (der for Tiden er udkant til Glyptoteket) paa Vilkaar af, at der tilvejebringes en tilstrækkelig stor og værdig Bygning i Forbindelse med det nuværende Glyptotek, og dette Tilbud fik under 14de s. M. officiel Bekræftelse i Skrivelse til Magistrat og Ministerium. I Mødet den 16de Januar be- myndigedes Magistraten til i Forbindelse med den ovenomtalte Kvittance af Regnskabet at udtale Kommunalbestyrelsens

*) Om en senere foreslaet, men ikke effektivt Anvendelse af indvundne Renter til Opførelsen af den manglende Igede Fløj se Borgerrepr. Forh. 1895—96, S. 564 ff.

værneste Anerkendelse af Hr. Jacobsens Tilbud og at meddele, at Sagen int vilde blive Genstand for Kommunalbestyrelsens Overvejelse.

Regeringen fremsatte herefter i Rigsdagssamlingen 1898—99 et Lovforslag, der blev til Lov under 28de Marts 1899. I denne Lovs § 1 bestemtes, at der til en Tilbygning til Glyptotelet til Optagelse af Hr. Jacobsens seneste Gave kan anvendes af Statskassen 500,000 Kr. paa Vilkaar af, at Kjøbenhavn Kommune tilskylder et lige saa stort Beløb og desuden afgiver den fornødne Grund, og i § 2 overdrages den nærmere Ordning angaaende Tilvebringelse af Tegninger og Byggeplaner til en Kommission, bestaaende af 7 Medlemmer, hvoraf Ministeren vælger 2, hvort af Rigsdagens Ting 1, Kjøbenhavns Magistrat og Børgerrepræsentation hver 1 og Bestyrelsen for Glyptotelet 1, af hvilke 7 Medlemmer Ministeren beskikker et til Formand.

I denne nye Skikkelse foretog Glyptoteletsagen første Gang til Behandling for Kommunalbestyrelsen i Repræsentationens Møde den 26de Juni 1899. Igennem en Skrivelse fra Magistraten af 20de s. M. ved hvilken denne foreslog, at Kommunalbestyrelsen ikke tog endeligt Standpunkt til Bevillingsspørgsmaalet, formåden der foretog Bestemmelser fra nævnte Kommission, og at man derfor foretog indskrænkede sig til at vælge Medlemmer til denne. Dette tiltraaedes af Forsamlingen.

2. Kommissionens Betænkning, der findes aftrykt som Blag 1,*) afgaves i August 1900 og gik ud paa at anbefale en af Bygningsinspektør Kampmann udarbejdet Plan, der efter et af Arkitekten afsluttet Overslag syntes at kunne udføres for 1 Million Kr., idet Overslaget — dog med Udeladelse af en overdekket Søjlegård og med et kun sætles udført kunstnerisk Udstyr — lyder just paa den nævnte Sum. Der kunde herefter rejses Tvivl om, hvorvidt Kommissionens Forsædning vilde holde Stik, nemlig at Bygningen virkelig vilde blive opført for den til Raadighed staaende Sum, men i Skrivelse af 1. September 1900 tilbød

*) Bilagene til Udvalgets Betænkning ere optagne i Tll. S. 483 f. 78.

Godkendt

efter ca. 1000

et i For-

me fandt

nhold til

es denne

e Januar

lingerne.

et med

krænkede

. Jacob-

dtog til

ytes at

rægt en

g, hvis

1899.

ledeligt

det var

omme

an ham

er (der

at der

gning i

Tilbud

also til

ar be-

omiale

relsens

endelse

3. Jorde

Hr. Jacobsen og Hustru yderligere et Beløb af 1 Million Kr., at anvende *til Anskaffelsen af Kunstværker, til Dekoration af Bygningen samt eventuelt til Bygningsudgifter, som maatte vise sig nødvendige, for at Bygningen i alle Henseender kan blive saa monsterværdig som muligt.

Herefter mente Magistraten at kunne indstille til Børgerrepræsentationen at samtykke i de i Lov af 28. Marts 1899 foresatte Ydelser fra Kommunens Side, nemlig et Bidrag af 500,000 Kr. og Afgivelse af en Grund, stor 11,600 Kvadratalen, hvilket formentlig omtrent kan anslaas til et lignende Beløb.

Indenfor Udvalget har der, om end med forskellig Styrelse i Tilslutningen, hersket Enighed om at tilraade For- samlingen at tiltræde Magistratens Indstilling. Vel ere Tidene særdeles vanskelige for Københavns Kommune, vel er Forholdet mellem Statens Bidrag og Kommunens uret- færdigt mod sidstnevnte, og vel høre Ydelser til kunstne- riske Formaal i saa stort Omfang til de Opgaver, som maa ligge en Kommunalbestyrelse fjernere. Men den tilbudte Gave er saa rig, Betydningen af at sikre det gamle Glyp- totes Samlinger et værdigt Hjem i vor Stad saa stor, at Kommunalbestyrelsen ogsaa efter vor Formening bør be- tragte det som en Ærressag at yde sit betydelige Bidrag til en endelig og lykkelig Afslutning af Glyptoteksagen.

Ligeledes er Udvalget enigt om at billige Valget af den Grundplan, der findes angiven paa Tegning Nr. 2. Derimod har Udvalget anset det nødvendigt at tilveje- bringe Oplysninger over de nedenomtalte Punkter.

Medens Udvalget har anset det for at ligge ganske udenfor sin Opgave at fremkalde Ændringer i eller Ud- videlse af det i 1897 afsluttede Byggeføretagende, har det ment at maatte rejse Spørgsmaalet om, hvoreledes man har tænkt sig at tilvejebringe en sammelig Adgang til den nye Tilbygning gennem den ældre Bygnings Gaard, der nu hen- ligger nordnet og omgiren af de tre Fløjes raa Indemure. Ved Konference med Hr. Jacobsen har Udvalget overbevist sig om, at det ved Omdannelse af Gaarden til et Harean- læg og en i Forbindelse hermed staaende Bekledning af

Gaard
køst
indt
førel
til
næv
kom
Ove
vert
min
sam
gaa
tagt
val
Skr
val
fra
Till
at
ale
ove
for
ste
5.
og
paa
Til
He
Gl
me
te
op
hv

Gaardmørene med Slyngplanter vil være muligt for en Bekostning, der lettelig vil kunne dækkes af Glyptotekefondens Indtægter, at tilvejebringe en Ordning, der i det mindste foreløbig vil kunne være fyldstgørende.

Mere magtpaaliggende har det været Udvalget at komme til fuld Klarhed over Donatorernes Tanker med deres ovennævnte Gavebrev af 1. September d. A. Ved en Sammenkomst med Hr. Jacobsen har det vist sig, at det i fuld Overensstemmelse med Udvalgets Anskelse ogsaa laas Giveme paa Sunde, at den nævnte Donation skulde sikre Bygningens Fuldførelse og Udsmykning; og at de nævnte Gemesamtykkede i, at ogsaa den ovennævnte ovennævnte Søjlegård blev opført i Forbindelse med det øvrige Byggefægtende. Denne Overensstemmelse mellem Givernes og Udvalget har fundet sit Udtryk i den som Bilag 2 trykte Skrivelse fra Giveme af 5. November 1900, efterat Udvalget havde tilvejebragt den som Bilag 3 trykte Skrivelse fra Arkitektens Side, der maa opfattes som et foreløbigt Tilslagsoverlæg.

Det reislige Forhold er efter Udvalgets Opfattelse dette, at Tilbygningens Bygherre er Glyptotekestyrelsen og den alene; den modtager Grundten og Pengetilskudene og er overfor Stat og Kommune ansvarlig for, at Planen gennemføres for den til Raadighed staaende Kapital; men ved den stedfunde Forhandling og ved Donatorernes Skrivelse af 5. November 1900 har Kommunalbestyrelsen formodentlig letet og styrket Glyptotekestyrelsens Stilling overfor de den paahvilende Opgaver. Til Kommunalbestyrelsen vil der liden Tilfælde kunne rettes noget Krav, retligt eller moralsk, med Hensyn til yderligere Byggeføretagender ved Ny Culsbergs Glyptoteke.

Udvalget skal endvidere paa given Foranledning bemærke, at det maa anses for en Forudsætning, at Dugifterne ved Tilvejebringelsen af de Glyptotekestilbygningerne omgivende Fortogge indtil den paa Tegning 2 med sort optrukne Grænselinie blive at afholde af Byggesnuden, hvilket iøvrigt fremgaar af Arkitektens Overslag; dermed

bliet alt øvrigt ved Byggeplanen foranlediget Gadaarbejde, at afholde af Kjøbenhavn Kommune. Udvalget har søgt Oplysninger om Størrelsen af disse Udgifter, men har endnu ikke modtaget Oplysninger i saa Henseende og ønsker ikke at udsætte Sagens Fremme herefter. Kun saameget kan allerede nu siges, at det vil dreje sig om anseelige Beløb.

Da der har været rejst Tvivl om, hvorvidt Glyptotekets nuværende Grund- og Driftsfond kan anses tilstrækkelig ogsaa efter den store Forøgelse af Samlingen og af det byggede Areal, har Udvalget udbødt sig Oplysning om Forholdet mellem Indtægter og Udgifter ved Glyptotekets Drift. Udvalget har som Svar herpaa modtaget Ekstraregnskab for 1899, hvoraf det fremgaar, at de egentlige Driftsudgifter kun have udgjort 14,543 Kr. 1 Ø., medens Fondens Renter have udgjort 39,646 Kr. 50 Ø. og Indtægt af Entré og Gartnerbe 3,763 Kr. 78 Ø. Der synes herefter ikke at kunne være Tvivl om, at Fonden ogsaa fremtidig rigelig vil tilstrække til Dækning af de egentlige Driftsudgifter, medens der maaske nok kun vil blive lidt tilbage til Samlingernes Forøgelse. Lovrigt henvises til, at Kirke- og Undervisningsministeriet i en Skrivelse af 2. Maj 1889 (se Borgerep. Forh. 1889—90 S. 688) eventuelt har stillet i Udsigt at søge udviklet et aarligt Statsstikud til Glyptotekets Drift.

Udvalget maa endelig efter det løbende Budgets spændte Beskaffenhed bligge, at Kommunens Tilskud afholdes af ekstravordnære Midler.

I Henshold til foranstaaende Bemærkninger indsæller Udvalget derfor at tiltræde Magistratens Forslag saaledes, at der altsaa

- 1) som Tilskud til Opførelsen af den paa tænkte Tilbygning til Ny Carlsbergs Glyptotek efter Arkitekt Kampmanns Tegninger af Stadsens Laan bevilges et Beløb af 500,000 Kr., at udbetale med 100,000 Kr. i hvert af Aarene 1901—1905, og
- 2) at det paa den foreliggende Plan (Tegning Nr. 2) nærmere angivne, ca. 11,600 Aken store Areal afgives til Grund for den paa tænkte Bygning.

Ordføreren (Philipson) kunde i det væsentlige henholde sig til den ret udførlige og indgaaende Udvalgsbetænkning, men ønskede dog at føje nogle enkelte Bemærkninger dertil. Et Punkt, med Hensyn til hvilket der fremkommet nogle Misforstaaelser i Pressen, er Udvalgets Stilling overfor de tre Bygningsprojekter, som ere fremkomne i Anledning af den af Kommissionen fremkaldte begrænsede Konkurrence. Det kan ikke noksom understreges, at Udvalget ikke har ment, at Forholdene forelaa saaledes, at Kommunalbestyrelsen skulde have fri Ret til at vælge mellem disse Projekter. Derved, at Borgerrepræsentationen i Overensstemmelse med Magistratens Indstilling valgte Medlemmer til Kommissionen, før den tog Beslutning om Sagen, har den formentlig fraskrevet sig Retten — hvis den overhovedet havde en saadan — til at vælge mellem Projekterne. I og for sig ligger det vel ogsaa i selve Affattelsen af Loven af 28de Marts 1899, at der ikke kunde være Tale om et saadant Valg fra Borgerrepræsentationen Side. Noget helt andet er det, at Udvalget, hvis det havde ment, at den valgte Plan var saa slet baade i æstetisk og praktisk Henseende, at man ikke kunde forsvare at anvende Kommunens Penge derpaa, kunde have anvendt dette som Motiv til at sige nej til Sagen. Saaledes har Udvalget imidlertid ikke opfattet Sagen, og for sit eget ganske personlige Vedkommende fastholdt Taleren, hvad han har udtalt under første Behandling, at efter hans Overbevisning er det af Bygningsinspektør Kampmann udarbejdede Projekt det, som i Virkeligheden vil give det bedste Resultat. Hvad Udvalgets Arbejde angaar, har det søgt at tilvejebringe Klarhed paa nogle mindre væsentlige Punkter, men det har navnlig anset det for sin Opgave at skaffe Sikkerhed for, at det virkelig var Hr. Carl Jacobsens og Hustrus Tanke med den sidste store Gave af 1 Million Kroner at sikre Bygningens Udførelse. Af den blandt Bilagene trykte Skrivelse fra Giverne vil det ses, at det er opnaaet. Udvalget mødtes med dem i fuldkommen Enighed paa dette Punkt, idet den halve Million staar til Raadighed ved Bygningens

Udførelse, ligesom der er tilvejebragt saa stor Sikkerhed for, at denne Sum vil være tilstrækkelig, som overhovedet kan skaffes tilveje. Den egentlige dekorative Udsmykning kan jo finde Sted med større eller mindre Fuldstændighed, og uden iøvrigt at udtale nogen Kritik vilde Taleren dog hævde, at hvis der blev anvendt noget mindre paa den nye Bygning end paa den gamle, vilde det næppe skade den kunstneriske Virkning. — Endelig ønskede han at gøre en Henstilling til Forsamlingens Formand. Som det vil ses af den knappe, men i Hovedtrækkene vistnok nogenlunde fuldstændige Fremstilling af Glyptoteksagens Historie, der findes i Betænkningen, er det næstsidste Moment i Sagen kommet frem i Forsamlingen for lukkede Døre, og hverken Indstillingen, Forhandlingen eller dennes Resultat er blevet optaget i Borgerrepræsentationens Forhandlinger, hvilket vistnok var fuldstændig rigtigt, saalænge Sagen henstod uafgjort. Overhovedet har det stadig været ogsaa det nuværende Flertals Formaal i denne Sag ikke at rippe op i gammel Strid, men at søge at skaffe en heldig Løsning. Da imidlertid den paagældende Indstilling fra de kommunale delegerede, Konferentsraad Hansen og Justitiarius Koch, og Forhandlingen derom høre med til Sagens Historie, henstillede han, om de ikke kunne optages i Til læget til Forhandlingerne. At der i dette optages Sager fra tidligere Aar, vil ikke være noget nyt.

Han tilføjede, at han vilde anse det for lidet naturligt at slutte disse Bemærkninger uden at udtale, at med hvor store Betænkeligheder Kommunalbestyrelsen end under de nuværende Forhold gaar med til at yde et saa betydeligt Tilskud til et Formaal, som ligger den fjernere, gør den det dog med virkelig Tilfredsstillelse og med en oprigtig Paaskønnelse af den Offervillighed, som ogsaa i denne Sag har givet sig Udslag fra Hr. Carl Jacoasens og Hustrus Side.

Formanden lovede at undersøge, hvorvidt der er noget til Hinder for, at de af Ordføreren nævnte Aktstykker offentliggøres i Forhandlingerne, og derefter eventuelt at opfylde hans Ønske.

26. November 1900.

1241

Uden Afstemning ansaas Udvalgets Indstilling for vedtagen.

— I Anledning af Magistratens Skrivelse af 10de Oktober om Opvarmningen af det nye Alderdomshjem (1ste Beh. S. 946--953) var der af det derom nedsatte Udvalg (From-Petersen, Jensen, Formand, K. Nielsen, Slomann, Ordfører, og Thomsen) under 13de November afgivet følgende Betænkning:

»I Borgerrepræsentationens Møde den 22de Oktober 1900 blev det overdraget undertegnede Udvalg at overveje og afgive Betænkning over Magistratens Forslag med Hensyn til Udførelsen af Varmeanlægget i det nye Alderdomshjem i Guldbergsgade.

Ved Udarbejdelsen af Planerne til dette Byggeforetagende i 1897 var det forudsat, at dette Anlæg skulde udføres som et Dampanlæg, og Overslagssummen for et saadant var 47—48,000 Kr. Anlægget blev udbudt ved offentlig Licitation i Eftersommeren 1900 paa den Maade, at samtlige Planer, Beskrivelser og Betingelser vare udarbejdede for et Dampanlæg med glatte eller ribbede Varmeflader, medens der i Beskrivelsen var gjort en kort Tilføjelse om, at der ogsaa modtoges Tilbud paa »Udførelsen af Opvarmningsanlægget under Forudsætning af, at varmt Vand benyttes med eller uden Anvendelse af Recks Circulator«. I saa Fald skulde der med Tilbudet indsendes et tilstrækkeligt detailleret Projekt til Anlæg.

Resultatet af Licitationen var, at der indkom 14 Tilbud paa et Dampanlæg, af hvilke for glatte Varmeflader det højeste og det laveste lød henholdsvis paa 87,393 Kr. og paa 59,555 Kr. 26 Ø. og for ribbede Varmeflader henholdsvis paa 77,108 Kr. og paa 50,620 Kr. 56 Ø. De billigste Tilbud vare begge fra samme Firma, Fabriken »Aurora« i Horsens. Paa et Varmtvandsanlæg havde kun et af de 14 Firmaer tillige indgivet Tilbud, nemlig Aktieselskabet Recks Op- 74,000 Kr.